

Ruimte voor Groen, niet voor Groei: één letter, een wereld van verschil

Meneer de voorzitter, beste collega Statenleden,

Ik heb me verkiesbaar gesteld voor de Provinciale Staten omdat ik na negen jaar actieve lokale politiek weet hoe dichtbij de provincie soms kan komen. Voor de aanleg van natuur in de buurt en de recreatieve ontsluiting ervan, voor de komst van een toeristisch fietspad door de polder en voor het realiseren van een zonneweide in het buitengebied. De provincie mag misschien het zwarte schaap van bestuurlijk Nederland zijn, het is een bestuurslaag die voor mijn partij GroenLinks cruciaal is. Wij besluiten immers in deze zaal over natuur en groen, over water en luchtkwaliteit en over openbaar vervoer. Wij hebben bovendien de beslissende stem als er moet worden bepaald wat we wel en niet gewenst vinden in ons kwetsbare buitengebied.

Stiekem had ik hoge verwachtingen van het akkoord dat we vandaag bespreken. Misschien naïef, maar de enorme winst van D66 bij de verkiezingen en het scherpe profiel van deze partij op natuur en groen in de campagne had bij mij verwachtingen gewekt. En even dacht ik afgelopen woensdag dat die verwachtingen zouden uitkomen: ruimte voor groen. Oh nee, verkeerd gelezen, ruimte voor groei. Slechts één letter, maar een wereld van verschil. Dat D66 op haar eigen website spreekt over ruimte voor groene groei klinkt als een vorm van berouw, maar u weet: berouw komt na de zonde. Die cosmetische ingreep kan niet verdoezelen dat de natuur het kind van de rekening is in dit akkoord.

Maar laat ik niet vooruit lopen op mijn conclusies en om te beginnen deze coalitie complimenteren met het terugdraaien van een aantal besluiten van de oude coalitie die GroenLinks een doorn in het oog waren. Wij zijn blij dat de bezuiniging op de vrijwilligers in het groen van tafel is en dat het programma cultuureducatie met kwaliteit wordt voortgezet. Dat “nieuw beleid” noemen gaat ons wat ver, maar het belangrijkste is natuurlijk dat hier de fouten van de oude coalitie worden hersteld. Dat is winst. Ook positief zijn wij over de 10 miljoen euro die beschikbaar wordt gesteld voor het verduurzamen van de bestaande bouw en de oprichting van een duurzaamheids- en innovatiefonds voor het MKB. GroenLinks heeft in het verleden herhaaldelijk pogingen ondernomen om het bestaande participatiefonds duurzame economie ook toegankelijk te

maken voor deze doelgroep en wij zijn dus blij dat deze inzet nu ook die van die nieuwe coalitie is.

Het zijn lichtpuntjes in een programma dat verder vooral ongelofelijk traditioneel en behoudend is. De titel maakt duidelijk dat economische groei voorop staat en het akkoord vertelt een verhaal waarin de logica is dat je voor banen bedrijven nodig hebt, voor bedrijven bedrijventerreinen, en om die bedrijventerreinen te bereiken een - bij voorkeur twee keer tweebaans - asfaltweg. In de verkiezingscampagne sprak D66 nog over een "asfaltbegroting". Nou, door nog eens 45 miljoen extra te investeren in grijs wordt dat niet minder, ook niet als je op je website mooie woorden spreekt over groene groei. Het akkoord is vooral een intensivering van bestaand beleid en dus weinig hervormingsgezind. Het is een grijsgedraaide plaat uit de vorige eeuw waarvan toch inmiddels wel bekend is dat het een recept is voor elkaar in steeds sneller tempo opvolgende crises. Geen verhaal dus voor deze eeuw, laat staan voor een duurzame toekomst.

De vraag die wij beantwoordt willen zien is voor welke groei je kiest? Voor welke banen? Voor welke bedrijven? Het lijkt deze coalitie helemaal niets uit te maken. Ons wel. Groei is geen doel op zich: wij willen de kwaliteit van leven verhogen voor onze inwoners. Dat kan goed samengaan met groei, maar niet met alle vormen van groei. Voor welke groei kiest deze coalitie? Voor verdere groei van Schiphol en dus groei van overlast voor omwonenden. Nieuwe woningbouw bij Schiphol mag "voor eigen rekening en risico van de toekomstige bewoners". Economische groei wint het bij deze coalitie van leefbaarheid. De coalitie kiest voor groei van het bouwblok in het zuidelijk deel van de provincie en dus voor meer megastallen. Economische groei wint het bij deze coalitie van open polders en dierenwelzijn. De coalitie gaat gewoon door met de aanleg van de A8-A9 en de Duinpolderweg ook al waren de PvdA en D66 in de campagne nog bijzonder kritisch over nut en noodzaak van die laatste verbinding. En laten we wel wezen: het geld dat nu beschikbaar wordt gesteld voor nieuw beleid valt in het niet bij deze investeringen in nog meer asfalt. Meer asfalt wint het bij deze coalitie van natuur en groen.

Deze coalitie wil wel investeren in de achterhaalde techniek van Pallas, maar is onduidelijk over de innovatieve techniek van de biovergasser in Alkmaar. Op dat punt zouden wij graag opheldering krijgen van de

coalitie. Gaat de provincie nu wel of niet deelnemen aan de biovergasser? Op pagina 22 van het akkoord staat: “Wij zien bijzondere kansen voor een bloeiend cluster op het gebied van biomassavergassing en groen gas in Noord-Holland. Initiatieven, zoals rondom Alkmaar, blijven wij ondersteunen.” Klinkt als een ja. Maar was het niet zo dat die deelname stukliep op de te stringent geformuleerde criteria van het Participatiefonds Duurzame Economie? En daarover lezen we in het akkoord dat het fonds deze periode wordt geëvalueerd. “Of de criteria van het participatiefonds gewijzigd moeten worden, hangt af van deze evaluatie.” (p. 21). Wat is het nou: passen we de criteria aan en gaan we deelnemen aan de biovergasser? Of passen we de criteria niet aan en gaat het groene gas cluster zijn heil in Groningen zoeken. Een duidelijke uitspraak op dit punt zouden wij – en niet wij alleen denk ik – bijzonder op prijs stellen.

Het zijn niet de keuzes van GroenLinks, dat begrijpt u. Wij kiezen onomwonden voor kwaliteit van leven, wonen en werken. Wij kiezen voor groen en natuur, voor open polders en dierenwelzijn en voor leefbaarheid. Niet voor het economisme van de coalitie waar economische groei zaligmakend is, maar voor een ontspannen samenleving die steunt wat van waarde is en kiest voor kwaliteit van leven. Wij denken niet dat cultuur een “reguliere economische activiteit” (p. 38) is zoals deze coalitie, maar steun verdient ook als de opbrengst ervan niet meteen in euro’s uit te drukken is. Wij willen ruimte voor groen, niet voor richtingloze groei. Groen of groei: één letter, een wereld van verschil.

Wij kiezen voor de fiets en goed en betaalbaar openbaar vervoer voor héél Noord-Holland. Nu zegt u 5 miljoen te investeren in de fiets, maar dat komt uit een reserve waar de Staten 5,2 miljoen ingestopt had. Per saldo is dat toch gewoon een bezuiniging van 200.000 euro? Wij zijn blij met de inventarisatie die u wilt gaan maken van de knelpunten in het fietspadennetwerk zoals wij eerder voorstelden in ons initiatiefvoorstel fiets. Maar wij hadden graag meer ambitie gezien.

Wij willen ruimte voor duurzame energie. De coalitie kiest voor een harde opstelling waar het gaat om wind op land. De 600 meter afstandsgrens en de regeling waarbij voor elke molen die nieuw geplaatst wordt er twee moeten verdwijnen gaan in de uitvoering voor zoveel problemen zorgen dat de doelstelling van het plaatsen van 685,5 MW onherroepelijk in

gevaar gaat komen. Wij wensen de nieuwe gedeputeerde Duurzame Energie op dat punt veel wijsheid en sterkte. Zijn eigen partij D66 had juist op dit punt een paar mooie voorstellen opgenomen in het verkiezingsprogramma die blijkbaar gesneuveld zijn in de onderhandelingen. De PvdA was op dit punt toch ook kritisch? Was het voor beide partijen niet belangrijk genoeg? En in welke spagaat komt de D66 gedeputeerde daardoor terecht? Maatwerk voor het stedelijk gebied en afschaffen van de aan bewonersinitiatieven niet uit leggen 2 voor 1 regeling lijkt ons onontkoombaar. Als ze zelf ook dat inzicht komt kan de coalitie op onze steun rekenen.

Wij willen ook ruimte voor natuur. Met de inspanningen van de huidige en vorige coalitie om 250 hectare per jaar te verwerven is het Natuurnetwerk Nederland (NNN) in 2027 niet klaar. Op natuur bezuinigt deze coalitie bovendien fors. Er komt drie miljoen bij in vier jaar tijd maar er wordt 33,6 miljoen uit de Reserve Groen gehaald. Merken we direct iets van dat leeghalen van de Reserve Groen? Nee, waarschijnlijk niet in deze periode. Wel in de periodes daarna, als het NNN afgerond moet worden. Kortzichtig dus en ook nog eens een klassiek geval van potverteren.

Voorzitter, als laatste wil GroenLinks nog iets opmerken over de bestuurscultuur in de provincie. We hopen allereerst dat de komende jaren op een heldere en transparante manier met ons en onze inwoners gecommuniceerd zal worden. Het akkoord is wat dat betreft niet direct hoopgevend. Het staat vol met formuleringen die dermate vaag en algemeen zijn dat je er alle kanten mee op kunt. Ik geef u één voorbeeld. Op pagina 15: “Binnen het Bestuursakkoord pilot Waterlands Wonen bezien wij hoe het best kan worden omgegaan met de afspraak inzake afdracht van een bijdrage uit woningbouw om te kunnen investeren in groene en recreatieve waarden in de voormalige rijksbufferzone”. Misschien mag ik de coalitiepartijen uitnodigen om mee te doen met de volgende multiple choice:

Staat hier nu:

a Waterlands Wonen stopt. Alleen als er een aantoonbare woningbehoefte is, kan er bijgebouwd worden. Het project Bennewerf krijgt geen medewerking van de provincie.

b Waterlands Wonen gaat door maar de eerder overeengekomen bijdrage voor groen en recreatie wordt geschrapt.

c Waterlands Wonen gaat door conform eerdere afspraken: alleen woningbouw als er een bijdrage komt voor groen en recreatie.

Wie het weet mag het zeggen.

GroenLinks staat voor helderheid en transparante keuzes. Die keuzes maken we dichtbij de leefwereld van onze inwoners. Wij ondersteunen daarom de uitspraak van deze coalitie dat ze burgers wil betrekken bij het beleidsproces van harte. Maar iets meer lef mag van ons wel. Draai het eens om: hoe kan de overheid aansluiten bij maatschappelijke initiatieven en deze versterken? Als dat je eerste vraag is krijg je echte vernieuwing.

Voorzitter, ik kom aan mijn afronding.

Eerder vroeg ik de coalitie om na te denken over de politieke cultuur in de provincie en niet alles voor vier jaar dicht te timmeren. Wij werden tijdens het onderhandelingsproces uitgenodigd om punten in te brengen. Ik heb dat als een uitgestoken hand ervaren, waarvoor dank. Om te laten zien dat we die uitgestoken hand echt serieus nemen zullen wij straks samen met PvdD, CU, OuderpartijNH en 50PLUS een motie indien met input voor de strategische Statenagenda. Ik wil de heer Klein van de CU complimenteren voor het nemen van dit initiatief. Het zijn een aantal punten waarvan wij op basis van de verkiezingsprogramma's menen te kunnen vaststellen dat er een meerderheid voor is in deze Staten. Een nadere toelichting laat ik graag aan de heer Klein maar ik wil de coalitie natuurlijk alvast van harte uitnodigen de motie te omarmen.

De provinciale politiek is dichterbij mensen dan velen denken. Dat was – zoals ik aan het begin van mijn bijdrage vertelde – mijn motivatie om de komende vier jaar hier met u samen te werken. Ik spreek de hoop uit dat die samenwerking ook geldt voor de coalitiepartijen. Een dichtgetimmerd coalitieakkoord als politiek keurslijf is niet meer van deze tijd. GroenLinks kiest voor een open manier van politiek bedrijven om hier in deze Staten samen met u en met alle Noord-Holanders te werken aan een groene, duurzame en leefbare provincie. Laten we daar vandaag mee beginnen.

Dank u wel.

